

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Disputationes|| ROBERTI BELLAR-||MINI E SOCIETATE
IESV,|| DE CONTROVERSIIS CHRISTIANAE|| FIDEI,
ADVERSVS HVIVS TEM-||poris Hæreticos,||**

Tribus Tomis comprehensæ.||

DE VERBO DEI|| scripto & non scripto,|| QVATVOR LIBRIS|| EXPLICATA.||

Bellarmino, Roberto Francesco Romolo <Heiliger>

Ingolstadii, 1599

VD16 B 1607

XII. Soluuntur rationes aduersariorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53828](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53828)

euidencia testimoniorum conuictos, aliquando fateri, à quibusdam Patribus traditiones esse defensas: nos autem ad id non posse, vt admittamus, ab vlllo Patrum oppugnatas traditiones fuisse.

CAPVT XII.

Soluuntur rationes aduersariorum.

SUPEREST tertium genus argumentorum, quod ducitur à ratione. Igitur PRIMA ratio est, quod videtur impossibile, potuisse conseruari traditiones non scriptas: cum plurima semper fuerint impedimenta, obliuio, imperitia, negligentia, peruerfitas, quae nunquam desunt in genere humano. Ex quo etiam factum esse videmus, vt dogmata Lycurgi, Pythagoræ, & similia, qui docebant, & non scribebant, penitus interierint.

RESPONDEO, non solum non esse impossibile, traditiones conseruari, sed etiam esse impossibile non conseruari: nam cura ista non incumbit præcipuè hominibus, sed Deo, qui Ecclesiam regit. Sicut ergo Deus conseruauit veram Ecclesiam vsque ad hanc diem, contra tot persecutiones Imperatorum, Philosophorum, Iudæorum, Hæreticorum: & sicut potuit conseruare traditiones ab Adam vsque ad Moysen per duo annorum millia; & deinde Scripturas à Moysen vsque ad hoc tempus per tria millia annorum & amplius, ita potuit sine dubio conseruare traditiones à Christo vsque ad nos per M. D. annos. præsertim cum præter Dei prouidentiam, quæ est præcipua causa, sint aliæ quatuor causæ adiuuantes.

PRIMA est, Scriptura. Etsi enim non sint scriptæ traditiones in diuinis literis, sunt tamen scriptæ in monumentis veterum, & in libris Ecclesiasticis.

SECUNDA est, vsus continuus. pleræque enim traditiones sunt in continua obseruatione, vt ritus Sacramentorum administrandorum, dies festi, ieiuniorum tempora, celebratio Missæ, & officiorum diuinorum, & alia generis eiusdem. Vt ergo conseruantur linguæ vulgares, etiam si nullæ quandoque essent Grammaticæ, propter continuum vsus, vt lingua Hebraica, quæ conseruata est vulgaris in populo Dei ab Adam

Adam vsque ad captiuitatem Babylonis, per tot millia annorum, ita etiam sine vlla Scriptura, vsu conseruari possent eiusmodi traditiones.

TERTIA causa, sunt monumenta quædam externa, quæ ad longissimum tempus durant, vt templa antiquissima, & in iis altaria, sacri fontes, memoriæ Sanctorum, cruces, imagines, libri Ecclesiastici: & similia. **Baleoli** in Flandria anno M. D. LXXI. narrauit mihi, cum fortè ad ea loca venissem, pastor eius loci, quòd cum minister hæreticus persuasisset populo, altarium lapideorum erectiorem esse nouum inuentum, & vix centum annorum: cœperunt ciues altaria demoliri. sed cum essent in opere, aduerterunt literas quasdam antiquissimas incisas esse in vno eorum altarium, quibus notabatur annus, quo altare illud dedicatum fuerat. ex illa autem notatione intellexerunt, altare illud fuisse erectum multò antè, & ni fallor, aliquot centuriis annorum ante illud tempus, quo dixerat hæretic⁹ altaria incepisse. Ita lapideum monumentum hæreticum confudit, & traditionem Ecclesiasticam conseruauit.

QUARTA causa, est hæresis. Deus enim mirabiliter vtitur hostibus Ecclesiæ ad Ecclesiam conseruandam. quia enim singulis ætatibus orti sunt noui hæretici, qui diuersa dogmata Ecclesiæ oppugnarunt, ideo etiam singulis ætatibus exstiterunt homines docti, qui vt hæreticis resisterent, diligenter inuestigarunt doctrinam Ecclesiæ, & traditiones antiquas, & magna diligentia eas posteris commendarunt. Quemadmodum qui diu pacificè possidet bona sua, facilè amittit instrumenta & literas, quibus continetur, vnde illa bona ad eum peruenerint, & quo iure bona illa possideat. At qui semper litigat, diligentissimè illa custodit, nec excidere vlla ratione patitur.

Argumentum SECVNDVM. Literæ diuinæ scriptæ sunt, vt habeamus regulam & normam fidei & morum, vt Augustinus docet lib. 19. de ciuit. Dei, cap. 18. & lib. 11. contra Faustum, cap. 5. At Dei perfecta sunt opera, igitur Scriptura est regula perfecta & adæquata fidei nostræ. igitur quidquid est in Scriptura, est de fide, & quidquid non est in Scriptura, non est de fide: igitur sola Scriptura est necessaria & sufficiens ad fidem conseruandam.

RESPON-

RESPONDEO ad maiorem propositionem dupliciter. PRIMO, Scripturæ finem proprium, & præcipuum non fuisse, vt esset regula fidei, sed vt esset commonitorium quoddam utile, ad conseruandam & fouendam doctrinam ex prædicatione acceptam. Quòd non sit finis præcipuus Scripturæ, vt sit regula fidei, probatur: Nam tunc continere deberet omnia, & sola illa, quæ ex se ad fidem pertinent, sicut videmus factum esse in Symbolo, quod verè dicitur, & est compositum, vt sit breuis quædam regula fidei. At in Scripturis plurima sunt, quæ ex se non pertinent ad fidem, id est, quæ non ideo scripta sunt, quia necessariò credenda erant, sed necessariò creduntur, quia scripta sunt, vt patet de omnibus historiis Testamenti veteris, de multis etiam historiis Euangelij, & Actuum Apostolorum, de salutationibus Pauli in epistolis aliisque id genus rebus.

Quòd autem multa sint credenda, quæ non sunt in Scripturis, supra copiosè ostensum est; igitur finis Scripturæ præcipuus non est, vt sit regula fidei, sed vt variis documentis, exemplis, adhortationibus, nunc terrendo, nunc instruendo, nunc minando, nunc consolando adiuuet nos in hac peregrinatione. Hinc enim est, quòd Scriptura non est vnum opus continuum, quale esse deberet regula fidei, sed continet varia opera, historias, conciones, vaticinia, carmina, epistolas, &c. Quem finem expressit Paulus Rom. 15. *Quæcumque scripta sunt, ad nostram doctrinam scripta sunt, vt per patientiam & consolationem Scripturarum spem habeamus.* Et 2. Petr. 1. *Iustum arbitror, quamdiu sum in hoc tabernaculo, suscitare vos in commonitione.* Et cap. 3. *Hanc ecce secundam vobis scribo epistolam, in quibus excito in commonitione vestram sinceram mentem, &c.*

Dico SECUNDO, Scripturam, etsi non est facta præcipue, vt sit regula fidei, esse tamen regulam fidei, non totalem, sed partialem. Totalis enim regula fidei, est verbum Dei, siue reuelatio Dei Ecclesiæ facta, quæ diuiditur in duas regulas partiales, Scripturam & traditionem. Et quidem Scriptura, quia est regula, inde habet, vt quidquid continet, sit necessariò verum & credendum, & quidquid ei repugnat, sit necessariò falsum & repudiandum: quia verò non est regula totalis, sed partialis, inde illi accidit, vt nō omnia mensuret, & propterea aliquid

*probatum simpliciter
tunc non eo
significum fidei*

aliquid sit de fide, quod in ipsa non continetur. Et hoc modo intelligi debent B. Augustini verba. nusquam enim dicit, Scripturam solam esse regulam, sed dicit, Scripturam esse regulam, ad quam examinari debent scripta veterum Patrum, ut ea recipiamus, quæ Scripturæ consona sunt; illa reiiciamus, quæ Scripturæ aduersantur.

Argumentum TERTIVM sumunt ex incommodo, quod secum ferunt traditiones. Si enim aperitur hæc porta, ut dicamus esse recipienda dogmata aliqua, quæ nullo Scripturæ testimonio probari possunt, dabitur occasio multis fingendi & introducendi in Ecclesiam multa falsa sub nomine traditionis. Nam videmus, olim etiam sanctissimos viros hoc modo fuisse deceptos. PAPIAS enim ex traditione fertur docuisse, regnum Christi futurum mille annorum post resurrectionem hinc in terris, cui fidem habuerunt Irenæus, Tertullianus, Lactantius, aliique permulti. Vide Eusebius lib. 3. hist. cap. 39. Præterea IRENAEVS lib. 2. cap. 30. & 40. ex traditione docet, Christum anno ætatis suæ quinquagesimo aut circiter passum esse: è contrario verò TERTULLIANVS lib. contra Iudæos, cap. 5. & CLEMENS ALEXANDRINVS lib. 1. Stromatum docent, Christum anno XXX. ætatis suæ esse passum, quæ omnes traditiones falsæ sunt.

RESPONDEO. Primò, si quid valeret hoc argumentum, non solum traditiones, sed etiam Scripturæ reiiciendæ essent. Nam multi etiam libri falsi & perniciosi ornati fuerunt olim titulo librorum canonicorum, Petri, Pauli, Bartholomæi, atque aliorum Apostolorum, ut patet ex Gelasio in Concilio LXX. Episcoporum; ex Hieronymo in libris de viris illustribus, in Luc. Quocirca etiam 2. Thessalon. 2. Paulus ait: *Ne terreamini, neque per sermonem, neque per epistolam, tanquam per nos missam.* Quia nimirum & sermones viva voce, & epistolas scriptas nomine verorum Apostolorum promulgabant falsi Apostoli. Præterea PAPIAS errorem illum suum de mille annis non tam ex traditione non scripta, quam ex Scriptura malè intellecta Euangeliorum, & Apocalypsis desumpsit, ut Hieronymus docet in cap. 49. Isaia, & in cap. 19. Matth. IRENAEVS quoque ex traditione & ex Scriptura conatur probare. Dominum ad annum ferè quinquagesimum peruenisse. Id enim probat ex illo Ioannis 8.

Quin-

Quinquaginta annos nondum habes, & Abraham vidisti
Denique TERTULLIANVS & CLEMENS Alexandrinus
ex sola Scriptura malè intellecta nituntur probare errorem
suum. Frustrà igitur & temerè illa contra traditiones Kem-
nitius attulit.

Dico SECVNDO, istud incommodum, quod est commu-
ne traditionibus & Scripturis, non multum obesse neq; veris
traditionibus, neque veris Scripturis. Est enim in Ecclesia au-
thoritas, & certa etiam via ac ratio discernendi veras tradi-
tiones & Scripturas à falsis: neque vnquam publico iudicio
Ecclesiæ receptus fuit liber aliquis apocryphus pro canoni-
co, nec falsa traditio pro vera.

Argumentum QVARTVM. Proprium est hæreticorum,
abscondere sua dogmata, ac dicere, Christum & Apostolos
quædam palàm omnibus prædicasse, quædam occultè qui-
busdam tantùm tradidisse. Siquidem IRENAEVS lib. I. cap. 33.
scribit de Basilidianis, quod asserant, non oportere ipsorum
mysteria effari, sed in abscondito continere per silentium. Et
cap. 24. de Carpocratianis: IESVM, inquit, dicunt in mysterio
discipulis suis & Apostolis seorsim loquutum, & illos exposu-
lasse, & dignis & assentientibus seorsim hæc traderent. TER-
TULLIANVS quoque lib. de præscript. Solent, inquit, dicere,
non omnia Apostolos scisse; vel omnia quidem scisse, sed non
omnia omnibus tradidisse.

RESPONDEO, hæreticos esse simias Catholicorum, ut
Cyprianus docet in epistola ad Iubaianum, & propterea ve-
le etiam ipsos habere mysteria. Interest tamen inter mysteria
illorum & nostra, quod eorum mysteria ideo secretum pe-
tunt, quia turpissima sunt, ut patet de illis ipsis gnosticis, qui
ex semine viri, & menstruis mulierum conficiebant Eucharis-
tiam, ut Epiphanius refert: quod etiam refert Augustinus de
Manichæis, libro de hæresibus cap. 46. & similia constat esse
mysteria Anabaptistarum. Et idem est, quod ipsi volunt, ea
secreta esse hominibus doctis, & solùm imperitis manifesta.
De hoc enim arguunt Irenæus & Tertullianus veteres hære-
ticos, quod dicerent, Christum non tradidisse ea mysteria A-
postolis, nec Apostolos suis successoribus Episcopis, sed ne-
scio quibus aliis.

At mysteria nostra non traduntur solùm quibusdam, quia timeant lucem, sed vel quia non est opus, vt illa sciantur ab omnibus, vel quia non sunt omnes capaces. Alioqui talia sunt, vt possint publicè prædicari. nihil enim, nisi purum & castum agitur ab Ecclesia. Et hoc puto voluisse Dominum, cùm ait Matth. 10. *Quod in aure audistis, prædicate super terram*, nimirum si opus fuerit. Et Ioan. 18. *Ego palàm loquutus sum mundo, & in synagoga, quo omnes Iudæi conveniunt, & in occulto loquutus sum nihil*, id est, nihil dixi, quod non possit vbique dici, quod attinet ad veritatem & puritatem dictorum. cum quo tamen non pugnat, vt aliqua seorsim discipulis exposuerit.

Finis primæ Controversiæ generalis.

LAVS DEO, VIRGINIQUE
MATRI MARIAE.

Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page.

LIBRARY OF THE UNIVERSITY OF
PADERBORN

